

KORRALDUS

19. veebruar 2021 nr 76

**Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamine
ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00**

Alkoholiseaduse § 36 lõike 1 punkti 1 alusel ja arvestades sama paragrahvi lõikes 2 sätestatud:

1. Avaliku korra tagamise huvides peatada riigis tervikuna alkohoolse joogi jaemüügi õigus müügikohas, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00.

2. Punktis 1 nimetatud piirangut ei kohaldata:

1) rahvusvahelisel reisijateveol kasutatava õhusõiduki pardal ning rahvusvahelise lennujaama julgestuspiirangu alal ja rahvusvahelise sadama reisiterminali ootealal pärast pardakontrolli väravaid asuvale müügikohale;

2) majutusteenuse osutamisel majutusettevõtte majutusruumis olevale minibaarile või hommikusöögil.

3. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumil toimetada majandustegevuse registri kaudu korraldus viivitamata kätte alkoholi jaemüügiga tegelevatele isikutele.

4. Alkoholiseaduse § 49 lõike 4 kohaselt teostab riiklikku järelevalvet alkohoolse joogi jaemüügiga seonduvate nõuete täitmise ning alkohoolse joogi tarbimise piirangute järgimise üle oma haldusterritooriumil valla- või linnavalitsus.

5. Korraldus jõustub allakirjutamisel. Punktid 1 ja 2 jõustuvad 1. märtsil 2021. a. Korraldus kehtib kuni 31. märtsini 2021. a (kaasa arvatud).

6. Korraldus avaldada Riigi Teatajas ja veebilehel kriis.ee.

7. Massiteabevahendite valdajatel avaldada korraldus viivitamata.

Korraldusega kehtestatakse inimeste elu ja tervise ning ülekaaluka avaliku huvi, sealhulgas riigi toimepidevuse kaitseks COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamiseks ettevõtlusvabaduse piirang.

Vabariigi Valitsuse 17. septembri 2020. a korraldusega nr 322 „Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamine ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00“ peatati alates 25. septembrist 2020. a kuni 24. oktoobrini 2020. a avaliku korra tagamise huvides riigis tervikuna alkohoolse joogi jaemüügi õigus müügikohas, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00.

Vabariigi Valitsuse 15. oktoobri 2020. a korraldusega nr 348 „Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamine ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00“ peatati alates 25. oktoobrist 2020. a kuni 24. novembrini 2020. a avaliku korra tagamise huvides riigis tervikuna endiselt alkohoolse joogi jaemüügi õigus müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00.

Vabariigi Valitsuse 18. novembri 2020. a korraldusega nr 412 „Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamine ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00“ peatati alates 25. novembrist 2020. a kuni 26. jaanuarini 2021. a avaliku korra tagamise huvides riigis tervikuna endiselt alkohoolse joogi jaemüügi õigus müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 00.00 kuni 10.00.

Vabariigi Valitsuse 15. jaanuari 2021. a korraldusega nr 10 „Alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamine ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00“ peatati alates 27. jaanuarist 2021. a kuni 28. veebruarini 2021. a avaliku korra tagamise huvides riigis tervikuna alkohoolse joogi jaemüügi õigus müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00.

Käesoleva korraldusega kehtestatakse piirang uueks perioodiks, sest COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levik on endiselt Eestis ulatuslik. COVID-19 haigestumuse intensiivsus on praegu väga kõrge ja langustrendi 2021. aasta I kvartalis näha ei ole. Terviseameti peadirektori 10. novembri 2020. a käskkirjaga nr 1.1-1/20/52 on Eestis koroonaviiruse laialdase leviku tõttu kehtestatud tervishoiualane hädaolukord, mille alusel on statsionaarne eriarstiabi ja üldarstiabi ümber korraldatud, et ära hoida kehtiva olukorra eskaleerumist.

Piirangute eesmärk on ennetada ja tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut. Uue alkohoolse joogi jaemüügi õiguse piirangu vajadus tuleneb Eestis kujunenud epidemioloogilisest olukorrast. Võrreldes Vabariigi Valitsuse korralduste nr 322, 348, 412 ja 10 kehtivusajaga on koroonaviiruse levik endiselt väga laialdane.

Korralduse nr 10 kehtestamise ajal lisandus Terviseameti 13. jaanuari 2020. a andmete põhjal 855 positiivset testi, viimase 14 päeva haigestumus 100 000 elaniku kohta oli 582,33. Võrdluseks, 16. novembril 2020. a oli sama näitaja 210,69, 14. oktoobril 2020. a 43,49, 12. septembril 2020. a 22,80 ja 1. augustil 2020. a 4,4. Haiglaravil oli 13. jaanuari 2021. a seisuga 404 patsienti. Samas 16. veebruari 2021. a seisuga lisandus viimase ööpäevaga Eestis 5702 testi tulemust, nendest 622 olid positiivsed. 16. veebruari 2021. a kella 07.00 seisuga oli haiglaravil haiglate edastatud andmete põhjal 493 patsienti, juhitaval hingamisel oli 18 patsienti. Ööpäeva jooksul lisandus 7 surmajuhtumit. Kokku oli 16. veebruari 2021. a seisuga Eestis surnud 508 koroonaviirusega nakatunud inimest. Viimase 14 päeva jooksul on tehtud testide seast osutunud positiivseks kokku 8474 testi, mis teeb suhtarvuks 100 000 elaniku kohta 632,63.

Reproduktsiooni alusarv R ehk nakatamiskordaja näitab, et v.a Tartumaal on haigestumus teistes maakondades endiselt kasvutrendis ning järgmisel nädalal võime näha haigestumuse tõusu. Tartumaa R on üle ühe, mis viitab, et seal on oodata väikest tõusu. Kõik andmed kinnitavad, et vaatamata ajutisele stabiliseerumisele, kasvab haigestumine jätkuvalt.

Korralduse kohaselt on alkohoolse joogi jaemüügi õigus peatatud müügikohas, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00.

Korralduse kohaselt ei kohaldata alkohoolse joogi jaemüügi piirangut rahvusvahelisel reisijateveol kasutatava õhusõiduki pardal ning rahvusvahelise lennujaama ja rahvusvahelise sadama reisiterminali ootealal pärast pardakontrolli väravaid asuvale müügikohale. Erand nähakse ette rahvusvaheliseks liikluseks avatud lennujaama ja sadama ainult reisijatele ette nähtud alal asuvas müügikohas, st sadama ja lennujaama puhul selle ootealal pärast pardakontrolli väravaid enne reisija pardale minekut ning rahvusvahelisi reise tegeva õhusõiduki pardal. Lennujaama julgestuspiirangu alale ja sadama ootealale pääseb vaid eraldi tasu eest ja reisijapileti olemasolul. Nimetatud aladel on tagatud vajaduse korral hilisem isikute tuvastamine, sest on teada, mis lennule ja istekohale või laevale inimene suundub.

Täiendav erand on nähtud ette majutusettevõtetes ööbivatele külastajatele, kel on võimalik majutusruumide minibaarides ja hommikusöögil tarbida alkohoolseid jooke kohapeal. Viiruse leviku oht ei ole majutusruumis või hommikusöögilauas suur, sest neis ruumides ei viibi ühel ajal suurt hulka inimesi, lisaks ei teki probleeme hilisemate kontaktide tuvastamisega, sest majutusasutustel on täpne ülevaade ööbivatest külastajatest. Kui sellisele toitlustusteenusele on ligipääs määratlemata isikutele või toitlustuskohas võib viibida määratlemata isikute ring, on tegemist avaliku siseruumiga. Seetõttu tuleb sellises toitlustuskohas täita avaliku koha nõudeid, mis on sätestatud Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduses nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“. Minibaarid ei ole üldjuhul ka lukustatavad, mis raskendab piirangu täitmist. Erandit kohaldatakse üksnes majutusasutuses ööbivate külastajate suhtes, kes saavad kasutada numbritoa minibaari ja hommikusöögi ajal tarbida paketi sees nähtud alkohoolseid jooke. Erand ei laiene piirangu kehtivuse ajal muudele majutusettevõtte osadele või ruumidele, seega alkohoolne jook ei tohi olla kättesaadav piirangu ajal nt fuajees või koridoris asuvas joogiautomaadis või *lobby*-baaris.

Korralduse kohaselt on alkohoolse joogi jaemüügi õigus peatatud müügikohas, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks, ajavahemikus kella 22.00 kuni 10.00. Alkoholiõiguse § 36 alusel alkohoolse joogi jaemüügi ajaline piiramine ei keela alkoholi tarbimist. Politsei- ja Piirivalveamet on järelevalve käigus tuvastanud jaemüügi peatamise piirangu vältimise viise: alkoholi müüakse suures koguses laudadesse enne piirangu saabumist; alkoholi müüakse enne südaööd, võttes alkoholi „hoiule“ ja väljastades selle talongi alusel pärast piirangute saabumist; lõbustusasutusse sisenemiseks müüakse kallimaid pileteid, mille alusel võib kaasa võtta oma alkoholi; lõbustusasutusse sisenemiseks müüakse pileteid, mis sisaldavat tasuta alkoholi; kasutatakse avatud arvet (arve avatakse enne piirangu algusaega).

Kirjeldatud alkohoolse joogi jaemüügi õiguse piiramise nõuete rikkumisi on vähemaks jäänud. Samas on endiselt tuvastatud uute rikkumistena nn peobusside, -limusiinide, -kaatrite, -veokite kasutamine piirangute eiramiseks. Lisaks on tuvastatud karastusjookide purkide kasutamist alkoholi manustamiseks, jättes sellega mulje, et tarbitakse alkoholivaba jooki. Täiendavalt on välisuksi suletud, et järelevalve ei saaks kontrollida, kas nõuetest peetakse kinni või mitte. Lääne prefektuur on tuvastanud, et jaanuari lõpuni kehtinud Harju ja Ida-Viru maakonna meelelahutusasutuste külastamise piirangu tõttu on rohkem erinevaid kliente suundunud teistesse piirkondadesse teenuseid saama. Samuti väidetakse, et peetakse erapidusid või koos viibivad ainult asutuse töötajad, kuid järelevalve menetluses ei ole see fakt tõele vastanud. 2020. a detsembris edastas Põhja prefektuur selliste rikkumiste infot kohaliku omavalitsuse üksustele ja Terviseametile 19 korda.

Samas ei ole eelkirjeldatud viisid alkohoolse joogi jaemüügi peatamise piirangust kõrvale hoidmiseks kooskõlas kehtestatud piirangu eesmärgiga. Vaatamata sellele, et piirangust hoiavad kõrvale üksikud ettevõtjad, võib nende tegevusest tulenev mõju viiruse levikule olla märkimisväärne. Samuti saavad piirangust kõrvale hoidvad ettevõtjad lisatulu piiranguid

järgivate ettevõtjate arvel, mis rikub võrdse kohtlemise põhimõtet ettevõtjate vahel. Kirjeldatud juhtumite korral on võimalik kohaldada alkoholiseaduses või korrakaitseaduses sätestatud meetmeid ning vajaduse korral sunniraha. Lisaks on Vabariigi Valitsus kehtestanud alates 2020. aasta septembrist täiendavalt mitmeid piiranguid toitlustamisele ja meelelahutusteenuste osutamisele, mis on näidanud positiivseid tulemusi koroonaviiruse leviku tõkestamiseks koosmõjus seni kehtinud alkoholise joogi jaemüügi peatamise piiranguga. Kehtiva Vabariigi Valitsuse 19. augusti 2020. a korralduse nr 282 „COVID-19 haiguse leviku tõkestamiseks vajalikud meetmed ja piirangud“ kohaselt ei tohi kliendid toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalid ja meelelahutusteenuste osutamise kohas viibida ajavahemikus kella 21.00 kuni 06.00. Samuti kehtivad nimetatud kohtades lisanõuded, näiteks hajutamine.

Klientide liikumisvabaduse piirangute rakendamise lähtekohaks on Terviseameti informatsioon, mille kohaselt on koroonaviiruse SARS-CoV-2 põhjustatav COVID-19 haigus nakkushaigus, mis levib inimeselt inimesele piisknakkuse kaudu, peamiselt lähikokkupuutel nakkusohtrliku inimesega. See tähendab, et viirust on võimalik saada nakatunud inimesega lähikontaktis olles või saastunud pindade ning käte kaudu. Viirus levib tõhusamalt halvasti ventileeritud siseruumides ning ohustab eelkõige riskirühmi. Seetõttu piiratakse viiruse leviku stabiliseerimiseks inimeste kogunemist, viibimist ja liikumist rahvarohketes siseruumides.

Alkoholi tarbimisele suunatud piirangud on põhjendatud, sest alkoholi tarbimine nõrgendab inimese immuunsüsteemi ja seega organismi vastupanuvõimet nakkushaigustele. Suurtes kogustes alkoholi tarbimine suurendab ägeda respiratoorse distressi sündroomi (ARDS) riski, mis on COVID-19 üks raskemaid tüsistusi. Lisaks muudab alkoholi tarvitamine inimese käitumist, sealhulgas vähendades ohutaju, soodustades riskikäitumist, ning suurendab viiruse leviku ennetamiseks ette nähtud käitumisjuhiste järgimata jätmise tõenäosust. Samuti pikendab jaemüük kohapeal tarbimiseks siseruumides viibimise aega. Eeltoodu tingib omakorda inimeste nakatumise ja nakatamise riski suurenemise.

Seetõttu on põhjendatud, et korraldusega pikendatakse alkoholise joogi jaemüügi õiguse kohta kehtestatud piirangute kehtivust üle riigi müügikohtades, kus on lubatud alkoholi jaemüük kohapeal tarbimiseks. Koosmõjus klientidele kehtestatud liikumisvabaduse ajalise piiranguga toitlustusettevõtte müügi- või teenindussaalid ja meelelahutusteenuste osutamise kohas aitavad piirangud efektiivsemalt tõkestada koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut. Kui alkoholise joogi jaemüügi õiguse peatamise piirangutest kõrvalehoidmine jätkub, võib vajalikuks osutuda lisapiirangute kehtestamine. Piirangutest kõrvalehoidjate leidmiseks ning kõrvalehoidmise ärahoidmiseks tuleb võtta ka järelevalvet piirangu täitmise üle.

Piirangu kehtestamist toetab ka Vabariigi Valitsust nõustav teadusnõukoda ja Terviseamet.

Alkoholise joogi kättesaadavuse vähendamise eesmärki ei ole võimalik saavutada tõhusalt muul viisil. Ei ole vahendit, mis piiraks küll samavõrd alkoholise joogi kättesaadavust ning vähendaks selle siseruumides tarbimisest lähtuvat ohtu viiruse levikuks, kuid piiraks vähem ettevõtjate õigusi. Arvestades nakkuse praegust levikut, haigete ja nende lähikontaktsete tõendatud viibimist meelelahutusteenuste osutamise kohtades ja toitlustusettevõtetes, kus on võimalik osta kohapeal tarbimiseks alkoholi, ning sellisest käitumisest lähtuvaid nakkuskoldeid, mis on levinud muu hulgas töökollektiividesse, on haiguse jätkuvat levikut pidurdava meetmena kõige tõhusam kehtestada piirangud kogu riigis tervikuna, mitte üksiku kohaliku omavalitsuse üksuse territooriumil. Piirangud on arvestades eelnimetatud ja praegust olukorda vajalikud ja proportsionaalsed. Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi PS) § 11 kohaselt tohib õigusi ja vabadusi piirata ainult kooskõlas PS-ga. Need piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud ega tohi moonutada piiratavate õiguste ja vabaduste olemust.

Proportsionaalsuse põhimõtte tuleneb PS § 11 teisest lausest, mille kohaselt õiguste ja vabaduste piirangud peavad olema demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Praegusel juhul on piirangute seadmine üldistes huvides ja need seatakse üle riigi.

Haldusmenetluse seaduse (edaspidi *HMS*) § 61 lõike 1 kohaselt kehtib haldusakt adressaadile teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest alates, kui haldusaktis ei ole ette nähtud hilisemat kehtima hakkamist. Seetõttu kohustatakse Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi toimetama adressaatidele korraldus kätte. Kuivõrd alkoholi jaemüügiga tegelevad ettevõtjad on registreeritud majandustegevuse registris, siis on võimalik seda kanalit kasutada korralduse kättetoimetamiseks. Vastavalt HMS § 27 lõike 2 punktile 3 loetakse elektrooniliselt kättesaadavaks tehtud või edastatud dokument kättetoimetatuks, kui dokument või teade dokumendi kättesaadavaks tegemise kohta on edastatud äriühingu äriregistrisse kantud elektronposti aadressil.

Alkoholiseaduse § 36 lõike 2 kohaselt tuleb alkohoolse joogi jaemüügi õiguse peatamisel riigis, maakonnas või kohaliku omavalitsuse haldusterritooriumil tervikuna teavitada alkohoolse joogi jaemüügi õigust omavat isikut sellest viivitamata massiteabevahendite kaudu. Seetõttu nähakse korraldusega ette massiteabevahendite valdajate kohustus avaldada korraldus viivitamata.

Korraldus jõustub allakirjutamisel erisusega, et alkoholi jaemüügi piirang ja erandid piirangu rakendamisel jõustuvad 1. märtsil 2021. a, mis võimaldab mõjutatud isikutele minimaalselt vajaliku aja oma tegevuse ümberkorraldamiseks ja korralduse nõuetekohaseks täitmiseks. Korraldus kehtib kuni 31. märtsini 2021. a. Korralduse kehtivuse tähtaja määramisel on arvestatud, et piirangu kehtivuse aeg võimaldab täiendavalt tõkestada COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 levikut.

COVID-19 haigust põhjustava koroonaviiruse SARS-CoV-2 leviku tõkestamise meetme nõuetekohaselt täitmata jätmisel rakendatakse korrakaitseaduse § 28 lõikes 2 või 3 nimetatud haldussunnivahendeid. Sunniraha suurus on korrakaitseaduse § 23 lõike 4 kohaselt 9600 eurot. Sunniraha, mille eesmärk on kohustada korralduses kehtestatud piiranguid järgima ning ära hoida viiruse levikut, võib määrata korduvalt.

Korraldust saab vaidlustada, esitades haldusmenetluse seaduses ette nähtud korras vaide Vabariigi Valitsusele 30 päeva jooksul arvates päevast, millal korraldusest teada saadi või oleks pidanud teada saama. Samuti saab korraldust vaidlustada, esitades halduskohtule kaebuse halduskohtumenetluse seadustikus ette nähtud korras 30 päeva jooksul arvates korralduse teatavaks tegemisest.

Korralduse seletuskirjaga on võimalik tutvuda veebilehel kriis.ee.

Kaja Kallas
Peaminister

Taimar Peterkop
Riigisekretär